

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов!

5-ше (3653) №,
2024 ий 2 февраль,
кугарня.

МДЕ ЛИЙ

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Шочмо йылме ушен

Снимкылаште: олимпиаде годем.

26 январьште Марий кугыжаныш университетысе Калыкле тўвыра да тўвыра кокласе коммуникаций институтышко республикнан чыла гаяк районжо гыч ўдыр-рвезе-влак погыненыт. 9-11-ше класслаште тунемше 119 йоча марий йылме, марий литератур, кугыжаныш марий йылме да ИКН предметла дене, районысо олимпиадыште сеген, республикысе йыжыгыш ушнен. Нуным Марий Эл Республикысе образований да науко министрын алмаштышыже В.Г.Гаврилова ден Марий кугыжаныш университетын образований паша шотышто проректоржо Э.М.Воронцова саламленыт.

– Шочмо марий йылмынам аралаш да тудын кўлешлыкшым умылаш, кундемнан эртым корныжым, йўлажым, тўваражым шымлаш олимпиаде кугун полша, – ойлен Валентина Григорьевна Гаврилова.

Организатор-влакын палдарымышт почеш, тений олимпиаде кодшо ийлесе деч утыжым ойыртемалтын огыл. Йылмын тўрлў ужашыж дене кылдалтше заданийла, тест сынан паша-влак, палыме писатель-шамычын илыш корнышт да произведенийлашт дене кылдалтше йодышла лийыныт.

Умбажыже 2-шо лаштыкыште лудса.

В.МАМАЕВАН да М.СКОБЕЛЕВЫН фотышт.

Снимкыште: «Изи памаш» йоча ансамбль.

«Усталык памаш»

Йошкар-Олаште Сенгымашын XXX идалыкше лүмеш тўвыра полатыште Еш идалыкклан пөлеклалтше «Усталык памаш» фестиваль эртаралтын. Тушто «Изи памаш», «Онар» йоча ансамбль-влак, «Марий памаш», «Эрвел марий», «Тулпеледыш» да моло коллектив мастарлыкштым ончыктеныт. Икшыве-шамыч ача-ава-влак дене пырля В.Колумбын «Шочмо йылме» почеламутшым кугу сцене гыч лудыныт.

Фестиваль идалык мучко шуйна. Тўрлө коллектив рўдолаште да районлаште эртаралтше концертлашке кажне тылзын ушнаш тўналеш.

З.ТИМОФЕЕВА.

Историйым шергалына

Российыште 2 февраль Воин чап кече семын палемдалтеш. 1943 ийыште тиде кечын совет войска Сталинград кредалмаште фашист тўшкам кырен шалатен. Кугу Ачамланде сарыште ты кредалмаш ик эн кугулан да вианлан шотлалтын.

Куанен вашкат

Токтарсола ялыште мотор книгагудо уло. Тудым поэтессе Р.Л.Петухова (Леон Рая) вуйлата. Тушко изижат-кугужат куанен коштыт. Тўрлө газетым, журналым, книгагудо лудаш вашкат, поро канашым йодын толшат уло. Раисия Леонидовна йоча-влакым шочмо йылмым йораташ, пагалаш тунукта.

Родион НЕБОГАТИКОВ.

У Торъял район.

Шочмо йылме ушен

Тўналтмышыже – 1-ше лаштыкыште.

Шочмо марий йылме дене сенгышыш **Валерия Кузьмина** (Курыкмарий, Пистерля, 9-ше кл.), **Дарья Загайнова** (Советский, Кельмаксола, 10-шо кл.), **Карина Лукианова** (Курыкмарий, Микрак, 11-ше кл.) лектыныт.

Кугыжаныш марий йылме дене икымше верым **Анастасия Сорокина** (Кужэгер, Руш Шой, 9-ше кл.), **Анна Королёва** (У Торъял школ, 10-шо кл.), **Кристина Шапкина** (Кужэгер, Йўледўр, 11-ше кл.) сенен налыныт.

Марий литератур дене

Мария Богданова (У Торъял, Токтарсола, 9-ше кл.) ден **Диана Ешеева** (Шернур, Марисола, 11-ше кл.) ойыртемалтыныт.

ИКН предметым эн сайын палыше-влак коклаште Шуко профилян лицей-интернат гыч **Арина Курочкина** (9-ше кл.) ден **Степан Решоткин** (10-шо кл.), Йошкар-Оласе 11-ше номеран лицей гыч **Богдан Медведев** (11-ше кл.) лийыныт.

Икымше верым сенен налше-влак шинчымашыштым 7 февральыште регион-влак коклаше олимпиадыште тергаш тўналыт.

В.МАМАЕВА.

Российысе увер

Шочмо йылмын тўнямбал кечыже вашеш «**Язык предков**» регион-влак коклаше конкурсыш **3-22 ияш** ўдыр-рвезе-шамыч ушнен кертыт. Паша-влакым **29 февраль марте** колташ лиеш. Тўрыс уверым ypredkov.ru сайтыште лудса.

«**Я – художник**» всероссийский усталык конкурс умбакыже шуйна. Икымше йыжын **20 февраль марте** дистанционно эртаралтеш. Сенгыше ден призёр-влак мастарлыкштым очный йыжыгыште **6-7 апрельыште** Киров олаште ончыктен кертыт.

10-21 ияш ўдыр-рвезе-влак, Инженерийын кечыже вашеш видеоролик конкурсыш онлайн ушныза. **15 февраль марте** йодмашым колтыза. Тўрыс увер – psbvideokonkurs.ru сайтыште.

Марий Элысе увер

14-18 февральыште «Корта» тунемме да тренировкым эртарыме базыште ече дистанцийыште **спорт туризм** дене Юл кундем федерал округын первенствыже эртаралтеш. Йодмашым tmmoscow.ru сайтыште пуйман.

24 февральыште Республикысе марий тўвыра рўдер «**Изи гармонь-чо**» регион-влак коклаше конкурсым эртара. Тушко **17 ияш** марте йоча-шамычым ушнаш ўжыт. Йодмашым **20 февраль марте** maricentr_konkurs@mail.ru адрес дене электрон почтыш колтыман.

МАССР-ын калык писательже К.К.Васинын шочмыжлан 100 ий темме вашеш «**Литературная смена**» республикысе конкурс эртаралтеш. Тушко **1-11-ше класслаште тунемше-влак** да **студент-шамыч** ушнен кертыт. Йодмашым **1 апрель марте** колтыман.

Надежда ГОРДЕЕВА (Никитина), Йоча да самырык-влаклан В.Х.Колумб лүмеш республикысе книгагудын тўн библиотекарыже:

– Мый «Ямде лий» газет дене кылым Параньга район Олор школышто тунеммем годым ыштенам. Школнан илышыж нерген кўчык заметке-влакым редакцияш чўчкыдынак колтеденам. Сылнымут кружокышто лончылымо почеламутем-шамыч газет лаштыклаште верым муыныт. «Ямде лийын» слётшытыжат лияш пиал шыргыжалын. 1992 ий 1 февральыште VIII юнкор слёт мемнам, самырык возышо-влакым, иквереш чумырен ыле. Тиде погынымашын эше ик амалже лийын – «Ямде лий» газетын 2000-ше номерже савыкталтын. Мыланем тунамсе сылнымут пайрем кок пачаш куанле ыле: пашамым аклен, Антонов Ивук лүмеш премий дене палемденыт. Слёт эртыме нерген каласкалыше статьям кызытат аралем. Тудо мыланем шерге шарнымаш семын кодеш. Тау тылат, йоратыме «Ямде лий»!

Виктория МАМАЕВА, «Ямде лий» газетын пашаенже:

– «Ямде лий» газетын икымше редакторжо З.Е.Яковлева лүмеш премийым сулен налмем икымше кугу сегымашемлан шотлем. Лач ты сегымаш мыйым журналистикке корныш шогалаш таратен.

Мый йоча газетыш икымше ошкылым 10-шо классыште тунеммем годым гына ыштенам. Газетын пашаенже Христина Александровалан возаш таратымыжлан тўжем пачаш тауштем.

Кызыт мый кажне кечын «Ямде лий» газет редакцияш нўлталтше кумыл дене вашкем. Но ынде юнкор семын огыл, а пашаен семын. «Ямде лийыште» пырля пашам ыштыше йолташем-влакым, кажне юнкорым йоратыме газетнан шочмо кечыж дене саламлем. Пашана ушнен толжо, ўдыр-рвезе-влакын возаш кумылышт эреак лийже. Сегымашым тыланем!

Фотом школ архив гын налме.

Р.Г.АНТРОПОВА, Советский район Ўрша школышто «Ший онгыр» юнкор кружокым вуйлатыше:

– 2015 ийыште юнкор да литературно-творческий пашам сайын виктарен колтымылан В.Б.Исенеков лүмеш премий дене «Ший онгыр» кружок палемдалтын. Тылеч вара ятыр жап эртен гынат, юнкор кружок кызытат пашам ышта (снимкыште). Йоча-влакым марла возаш, сылнымутан книгам лудаш, газет да журнал-влак дене кылым кучаш кумыландем. Синквейным, ребусым, кроссвордым чын ышташ, сўретлаш тунемына. «Марий юнкор» слётшыто школна гыч эн чолга юнкор эреак лийын. Кызытат икшыве-влак тушко логалаш манын, ўчашен-ўчашен южгунамже возат. Кўн пашаже «Ямде лийыште» савыкталтеш гын, тудым тунемше-шамыч ончылно мокталтем, пўлек шотеш йоча газетым кучыктем.

Йоратыме «Ямде лий» газетлан кугу таум ойлена. Кажне икшывылан тудо поро йолташ да польшкалыше.

О.А.ИЗИБАЕВА, Татарстан кундем, Агрыз район, Буймо школышто тўнгалтыш класслам туныктышо:

– Изирак класслаште тунемше-влакым эре мо дене гынат кумыландыман, урокат ойыртемалтше лийшаш. Руш йылме уроклан интернетыште шуко дидактический материалым муаш лиеш. Марий йылмылан эре шке гыч ямдылыман. Мый «Ямде лий» газетым дидактический польш семын кучылтам. Тушто савыкталтше ребусым, шарадым, кроссвордым да молымат келыштарен погем. Марий литератур урокышто газет гыч ойлымаш, почеламут-влакым лудына. Тунемшем-шамычым шке гыч возаш кумыландем. Йоча газетыште ятыр пашана савыкталтын. Тыге 2020 ийыште А.М.Юзыкайн лүмеш премий дене палемдалтна. Премий налме деч вара икшыве-шамыч эшеат чот возаш тўнгалыч. Шке серыме почеламутыштым тўрлў конкурсышто лудыт да сегыше-влак радамаш лектыт. «Ямде лий» газет кугытшо дене изирак гынат, моткоч кугу сомылым шукта. Тау тыланет!

Артём Александрович изиж годсек военный лияш шонен. Шонымашыже шукталтын. Ынде 18 ий йоратыме пашашкыже кумылын вашка. Ольга Николаевна ондак штукатур-малярлан, варажым повар-кондитерлан тунем лектын. Кызыт изирак эргыж дене мөнгыштö шинча. Яра жап улмо годым пидеш, ўдыржö дене пырля мастарлык-класслаш коштеш, волонтер пашам шукта.

Йоча - тўн энертыш

– Тора кундемсе илышлан тунемаш куштылгы-жак лийын огыл. Эн нелыже, очыни, 45 полярный кече да тынарак жап шуйнышо полярный кас лийыныт. Климат Марий Элысе деч ойыртемалтеш. Но йоратыме еш пелен кеч-куштат ласка, – ойла Ольга Николаевна.

Самырык мужырын эн кугу пиалже да куанже – кок эргышт ден ик ўдырышт. Ныл ияш **Платон**, очыни, чогышо лиш. Вет тудо модышлаж дене чогап йората. Эше сўретлаш кумылан. **Миленалан** – кандаш ий. Балалайке дене шокта. Верысе художественный студийыш сўретлаш коштеш, шкенжым куштымаш кружокышто да муро аланыште вянда. Кугурак эргышт **Владислав** 14 ияш. Рвезе моткоч тыматле, шыма, тыгодым пенгыде. Ачаж семынак сарзе корным ойыраш шона. Семўзгарлан

Икшывылан пример лийман

Кужэгер район Йырмарийын шочшыжо К.О.Н.Самойлова ден Татарстан кундем Шорамучаш ял гыч А.А.Михайлов 14 ий мужыр йўксыла вычиматен илат. Мо огай: пўрымаш нуным тора Мурманскыште ваш ыштен. Самырык ўдыр-каче, жапым шуйкалыде, ешым чумыреныт. Артём Александровичын сарзе пашажан көра еш Мурманскыштак илаш кодын. Кызыт нуным кум икшыве кажне кечын куандара (снимкыште).

шўман: балалайке да фортепьяно дене кудымшо ий шокташ коштеш.

Ешартыш вий

– *Йоча-влак мыланна ешартыш вийым пуат. Иктыж дене пырля модман, сўретлыман, весыжлан мөнгысö пашам ыштатш полшы-*

ман, кумыжж дене пырля кидпашам ыштыман. Кажныжлан жапым ойырымман, чон шокшыым пуэн моштыман, – ойла Михайловмыт еш.

Кок тўжем километр угла ордыжтö еш пыжашым чонышо мужыр кажне ийын шочмо кундемшыкыже толаш тырша. Шукыж годым – кенежым. Рўжге пашам ыштат, еш дене канат. Кочакова-шамыч гын икшывышт ден уныкашт пелен лиймым идалык мучко вучат.

Танасымаште – сенымаш

Ольга Николаевна ден Артём Александрович кажне яра жапыштым икшывыштылан пöлеклаш тыршат. Тыгак конкурс ден мероприятилашкат ушнат. Шукерте огыл «Еш фото» верысе конкурсышто кокымшо верым сенен налыныт.

– *Тиде конкурс нерген пален налмек, уинаш вигак кумылайна. Кенежж канышлан ялыште лийме годым пўртйö лонгаште фотом ыштатш палемдышна. Калык ончыко лач марий тувыр дене фотосўретым лукташ шонышна. Марий вургемын мотор, ойыртемалтше улмыжым тек молат шижыт, шекланат манын, мутланен келишына. Ятыр еш фото кокла гыч мемнан пашанам ик эн сайлан шотленыт, марий вургемнам мокталтен ойленыт. Грамот деч посна шарнымашан пöлекым кучыктеныт, – куанже дене пайлалте Ольга Николаевна.*

– Еш пенгыде лийже манын, мом ыштыман?

– *Ешым чумыраш куштылго, но тудо пенгыде, пиалан лийже манын, кажне кечын тыршыман. Ваи-ваи умылен, колын да кольыштын моштыман, поро, ныжыл шомакым чўжкыдынрак ойлаш тыршыман. Кеч-могай татыштат ваила пенгыде эвертыш лийман, икте-весе деке йоратымаш ден пагалымышым ончыктен моштыман. Икшывылан пример лийман, – ойлат Михайловмыт.*

В.МАМАЕВА мутланен.

У КОНКУРС

Ешын идалыкшылан пöлеклалтше «Еш тукумжо дене вянд» конкурсым увертарена. Тидлан еш пушенгым ыштыман да мынар тукумым палымыдам рашемдыман. Тукумдан лўмлö енге нерген шымлыме пашам возыман да «Ямде лий» газет редакцийышке

30 ноябрь марте колтыман.

Конкурсышко тўрлö ийготан йоча-влак ушнен кертыт. Сегыше-шамычым 1-4-ше, 5-8-ше, 9-11-ше класслаште тунемше-влак коклаште палемдена.

Указше почеш 2024 ийым
Ешын идалыкше семын
увертарыме. Тудын логотип-
шым пенгыдемдыме. Тушто
йүксым ушештарыше кок
түсан (кына да канде) шүм
түн верым айла. Кок ең,
пұрымашыштым иктыш
ушен, ешым чумыра,
тукумвожым шуя. Йүксө
йоратымашын, икте-весе-
лан ұшанле улмын симво-
лыштлан шотлалтеш.

Поян улам

Улыт мыйын аваем,
Йораталме коваем,
Ачаем ден кочаем,
Нуным пешак пагалем.

Тиде мыйын ачаем –
Эн мастар, виян пөръен.
Қумылын пашам ышта,
Йочамат ончен шукта.

Теве мыйын аваем –
Эн мотор, ушан егем.
Шокшо кумылан, ласка,
Кажным тудо йората.

Те ончалза коваем,
Со лудеш чевер стихем.
Поро мутым каласа,
Лийже тудо сай, таза.

Тыштак патыр кочаем –
Кол кучаш мастар, ах, ең.
Чодырашке коштына,
Мече дене модына.

Надя АНДРЕЕВА.

Морко, Купсола.

Коклаштына – 90 ий

Мый Татьяна Анисимовна
ковам дене уремыште кош-
таш йоратем. Ме тудын дене
йолташ гай улына: ковам,
тоям тоялен, эркынарак
ошкынеш, а мый почешыже
шүдырнем. Ковам йырым-
йыр ончыштеш, мыланемат
онайын чучеш. Ме икте-весе-
ым ик шинчаончалтыш, ик
шомак гыч умылена.
Коклаштына 90 ий ойырте-
м улмым огынат шиж.

Мирон ЧЕМЕКОВ.

У Торъял, Немда.

Шүдыр гай чолга

Фотом еш архив гыч налме.

«Еш – мыйын илышем.
Шочшем-влакым моткоч
йоратем», – ойла марий
мурызо, Марий Эл Респуб-
ликысе Олык Ипай лүмеш
Кугыжаныш молодёжный
преминын лауреатше Эльвира
Токташева-Виногорова. Рес-
публикысе калык усталык рү-
дерын уста пашаенже шочмо
калыкым кажне ийын у про-
изведенийла дене куандара.

Кок шочшан ава икшывы-
же-влакым марий йылмын
сылнылыкшым, шочмо йўлан
поянлыкшым аклаш, йораташ
кумыланда. Максим эргыже
Озангысе суворовский воен-
ный училищыште шинчыма-

шым пога. Ончыч «Онар» йоча
куштышо ансамбльыш кош-
тын. Юля ўдыржө Йошкар-
Оласе 23-шо номеран шко-
лышто 4-ше классыште туне-
меш, тудат тиде коллективын
участницыже. Нуным сним-
кыште ужыда. Чолга ўдыр
тўвыра аланыште изи шүдыр
гай волгалтеш. Ик ий ончыч
аваж дене пырля «Мале,
малалте» мурым (мутшо
Лидия Иксанован, семже
Юлия Рамазанован) лукты-
ныт. Ёмаште декабрьште
шочмо калыкклан эше ик у
произведенийым – «У ий де-
не» мурым (мутшо Лидия
Иксанован, семже Жаудат
Гильмановын) – пөлекленыт,
онай клипым войзеныт.

– *Шочшо-влак пелен улмо
годым нуньлан тўткышым
шукырак ойырыман: шин-
чымаш верчат тыршышт,
поро пашамат аклаш туне-
мышт. Ешем дене пырля
пўртўсыш лекташ йорате-
на, тўрлө экскурсийыш
коштына, унала миен то-
лына,* – ойла чолга ава.

З.ТИМОФЕЕВА.

Коча-кова пелен

Ме коча-кова пелен илена.
Коваем Таисья Витальевна
поро кумылан да пашам йора-
тыше. Тудо бухгалтерлан,
вара кевытчылан пашам
ыштен. Кызыт уныка-шамы-
чым ончаш полша. Кажне
кечын мыйым школыш
ужата. Ковамын шўрашан
тутло мелнажым да
когылыжым моткоч йора-
тем. Кочам Александр
Геннадьевич – сулен налме
канышыште. Тудо колхо-
зышто трактористлан пашам
ыштен. Яра жапыште колым
кучаш, понгым погаш кош-
теш, газет ден журналым
лудеш. Лишыл
енем-шамыч пелен
пиалан улам.

**Ульяна
ТАНЫГИНА.
Шернур,
Кукнур.**

Авамлан полшем

Авамын лўмжө – Ирина.
Тудо Сбербанкыште пашам
ышта. Пашажым моткоч
йората, калыкклан тўрлө
полышым пуа. Шерге егем
эн шыма, поро, волгыдо да
мотор. Каныш кече годым
тўрлө кочкышым коктын
ямдылена (снимкыште).
Авамым чот йоратем.

**Ксения ПАУТКИНА.
2-шо номеран Морко школ.
Фотом еш архив гыч налме.**

6

КЕ-КЕ-РЕК-
КРЕ-Е-ЕК!**Мыскара лаштык****Шем нер**

Кожын уло чапле вож,
Вож йымалне – мланде рож.
Почылт кайыш гыж да гож,
Лектын шинче шем неррож.
Лишке лийым пыж да пож –
Мөнгеш пурыш чыж да чож.
Көн гын лийын тиде рож?

Надежда ВЯТКИНА.**Кужэгер посёлко.****Изи, да туш**

Ныл ияш Юлианна кудывечыште юарлен модеш. Бим лүман пийжым ниялта, комбылан вүдым тема, шорыклан киндым пукша. Галина коваже корзингаш муным поген пурта.

Пече воктене шинчыше черле чывым ужын, уныкан кумылжо вола. Сурткайыкым чаманен, ниялтен колта, кумыжыш пырчым пыштен пукша, вүдым йүкташ төча.

Кенета коважым ужын кычкыралеш:

– Ковай, черланыше чывет муным мунчыш!

Шонгыен öрын пелешта:

– Черлыс, кузе мунчен?

– Тол. Тидыжымат пурто, – ойла Юлианна. Ёдырамаш пörтыш пура. Онча, тüşкаште ик муно ок сите. «Эх, уныкамжат...» – пелешта кова.

Вот вет, кузе йочан уш пашам ышта. Изи, да туш. Тыгайымат шонен муэш.

Т.НИКОЛАЕВА.**Звенигово, Аркамбал.****Воштылчык**

Миклай ден Вачий урокыш вараш кодыныт.

Туныктышо:

– Семёнов, молан тыге вараш кодынат?

– Мый омем дене түрлө элыште лийым, нигузе помыжалт шым керт, – ойла Миклай.

– А тый, Прохоров, мом ойлеш?

– Мый тудым аэропортышто вашлийым.

В.СМИРНОВ ямдылен.

Карлсон ден Чебурашка пörткоклаште шинчат.

– Чонештена мо? –

Карлсон йодеш.

– Ой, чыталте, пылышем изиш кандарем.

Даша ПОПОВАН сүретше.
Йошкар-Ола, 30-шо номеран «Берёзка» йочасад.

Кол деч посна

Кенеш шукертак эртен гынат, тунамсе түрлө сүрет ушыштем чүчкыдынак пörдеш. Ик кечын йолташем дене колым кучаш каяш кутырен келшенна. Кастенак йылым поген ямдыленна, энырварамаш шотыш конденна. Плотина марте кум ментгым ошкылман, садлан ондакак малаш возынна. Эрдене колым кучымо нерген шоналтеннат, омат йомын. Икте-весе дене кутыркален, воштылын, вүд воктеке писын миен шуынна.

Йолташем, йылым пижыктен, энырваражым уло вийже дене лупшалын. Шупшыл ончен – леске алакушко пижын шинчын. Коктын түрлө семын тыршенна. Нигузе луктын кертын огынал. Чотрак шупшылынна, леске күрлалтын. Мом ышташ? Кузе лияш? Вара мыйын энырвоштырем кудалтенна. Вүдыштө льоп-п веле шоктен. Ончалынна: чичка эныр гыч мучыштен. Эх, тиде кечын шолла йол дене кынелынна улмаш ала-мо. Мөнгө кол деч посна пörтылынна. Азап, но мом ыштеш?

Дима НИКОЛАЕВ.**Морко, Арын.****Кө ойла?**

Тили-тон, тили-тон!

Йынгыртата телефон.

– Кө ойла?

Йомак гыч слон?

– Уке, шоляй Селифон,

Тиде мыйын кувавам

Шернур гыч ойла мылам!

Мо лиеш?

– До-ре-ми-фа-соль!

До-ре-ми-фа-соль! –

Йүк акамын шергылтеш...

Мый палем пурсам:

фасоль.

Доремиже мо лиеш?

А.ТИМИРКАЕВ.

Сүрет почеш онгай истори-йым, воштылчыкым але почеламутым возыза. «Ямде лий» газет редакция «Рвезе йүк» конкурсым ий еда эрта-ра. Түрлө темылан эн онгай мыскарам возышо юнкорлан Шулдыр Васлий лүмеш премийым кучыкта.

Чонышто – куан

Телым мый моткоч йоратем. Моланжым вигак каласем. Телым мландым ош лум петыра. Тыгай игечыште ече дене кошташ пеш сай, мардеж дене тагасен, ончыко чымыкте веле. Шольым дене коктын уремыште шуко жапым эртаре на. Йўштымат огына шиж, мӱнгешла, капкыллан шокшын чучеш, чурийвылышна чеверген пыта. Мӱнгышкӱ арныше, шужышо пӱртылына. Туге гынат чоным куан кумыл авалта.

Алексей САНДАКОВ.
Шернур, Лажъял.

Снимкыште: 21-ше номеран школышто тўналгыш класлаште тунемше-влак.

Фотом школ архив гыч налме.

Айста модына

Модшо-влак онгыш шогалыт. Вўдышӱ – Луммоклака – тораштырак верлана. Йочашамыч сигнал деч вара тўрлӱ вере шаланен куржыт. Луммоклака нуным поктылаш тўналеш. Иктаж йочам поктен шуэш да тўкалта гын, тудо «ий падырашыш» савырна да верешыжак шоген кодеш. Чыла икшывын «ий падырашыш» савырнымекышт, модыш мучашлалтеш.

Кайык ўстел

Теле йўштылан кӱра Кайык пешак йӱслана. Тендан поро шўм-чонда Кайык капым ырыкта.

Йолташ-влак, тарваныза! Те ўстелым ыштыза. Киса-влакым погыза! Тутлын кечын пукшыза.

Тамле кочкышым йоча Изи кидше ден пышта. Кайык пешак куана, Кажне енлан таушта.

Е.А.СОКОЛОВА.
Йошкар-Ола, 21-ше номеран Семёновка школ.

Надежда ЛЕБЕДЕВАН
сўретше.

Советский, Ёрша.

Сўретым чиялтыза.

М.Шкетан кумыш Марий куклачы драме театр		Марийский национальный театр драмы им. М. Шкетана	
ПУРГЫЖ		ФЕВРАЛЬ	
2	кг 18:00	ОКСА ТУЛ Ю. Байгуза, В. Пектеев Комедий / Блеск монет	12+ 2 ш. 10 м.
3	сб 16:00	СПАСТИ КАМЕР-ЮНКЕРА ПУШКИНА История несостоявшегося подвига М. Хейфец	12+ 1 ш. 40 м.
4	рш 16:00	ПРЕМЬЕР УШ ЙОММЕШ ЙӱРАТЫМАШ В. Красногоров Комедий / Любовь до потери памяти	16+ 1 ш. 50 м.
7	ср 18:00	ОСКАР И РОЗОВАЯ ДАМА Письма Богу Э.Э. Шмитт	12+ 1 ш. 30 м.
9	кг 18:00	ЎЖЫНДА? Вызывали? З. Хаким	12+ 1 ш. 50 м.
10	шм 16:00	СӱСНА ПОМИНКА Комедий / Поминки по свинье Г. Гордеев	16+ 1 ш. 50 м.

Рекламе.

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.
https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamedelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: yamdelii.pf

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК:
Марий Эл Республикысе Тўвыра, печать да калык-влакын пашаш шотышто министерстве, Марий Эл Республикысе «Марий Эл» савыктыш пӱрт» КАУ.
Газетым редакцийште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийн адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный технологий да массовой коммуникаций сферым эскериме шотышто федеральный службывн Юл кундем федеральный округысо управленийшытже регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрьште пуымо.

0+ Печатьш пуымо жап – 14-00, фактически – 13-00
Авторын да редакцийын шонымышт тўрлӱ лийын кертыт. Серыш-влак мӱнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.
Редакций да издатель: **Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.** Директор – **Е.И.КУЗНЕЦОВ.**
Редакцийн да издательнын адресше: 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо пӱрт.Тел. 8(8362) 45-22-82.

КОНКУРС

Венера ЛАРИОНОВА.
Медведево посёлко.

Тимур ЕНДАЛЬЦЕВ.
Марий Турек посёлко.

3-шо «Б» классыште тунемше-влак.
Звенигово, Шолэнгер.

Йодыш-влак олмеш могай тўс лийшаш!

Синквейн

Дымка
Пунан, сур.
Кудальштеш, кочкеш, мала.
Суртым коля деч утарыше.
Пырыс
Арсений АКУЛОВ.
Советский, Орша.
Авторын сўретше.

Ик коля кок почан.

Лумьен-влакын ўмылыштым кычалза.

Светофорым тўрлў семын чиялтыза.

Тушто.

$$6 + 9 = 15$$

Ик шырпым верже дене вашталтен, чын вашмутым ыштыза.

Мичун ачаже кок кечыште 580 километрым кудалын. Икымше кечын кокымшо деч 1,5 гана шукырак кужытым эртен. Икымше кечын мыняр километрым кудалын?

